



Energiaviraston ohjeistus maakaasuverkonhaltijoiden varautumis- ja valmiussuunnittelusta

Maakaasuverkonhaltijoilla on varautumissuunnittelovelvoite maakaasumarkkinalain (587/2017) 27 §:n mukaisesti. Edelliset suunnitelmat on toimitettu Energiavirastolle vuonna 2019. Varautumissuunnitelmat on toimitettava Energiavirastolle viiden vuoden välein, joten maakaasumarkkinalain mukaiset varautumissuunnitelmat on toimitettava tämän ohjeen mukaisesti Energiavirastolle **1.7.2024 mennessä**.

1.1 Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Maakaasumarkkinalain (587/2017) 27 §:n mukaan:

Verkonhaltijan on asianmukaisella suunnittelulla varauduttava maakaasuverkkoonsa kohdistuviin normaaliolojen häiriötilanteisiin, maakaasujärjestelmässä ilmenevien maakaasunsaannin häiriöiden edellyttämien sääntelytoimenpiteiden täytäntöönpanoon ja valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettuihin poikkeusoloihin. Verkonhaltijan on laadittava varautumissuunnitelma sekä osallistuttava tarpeellisessa laajuudessa huoltovarmuuden turvaamiseen tähtäävään valmiussuunnitteluun. Varautumissuunnitelma on päivitettävä vähintään kerran viidessä vuodessa ja silloin, kun olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea yhteiskunnan johtamisen ja turvallisuuden, väestön toimeentulon sekä elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamiseksi tarpeellista maakaasuverkkojen toiminnan sekä maakaasunsiirron ja -jakelun järjestelyä.

Varautumissuunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla on oikeus kuuden kuukauden kuluessa varautumissuunnitelman vastaanottamisesta vaatia verkonhaltijaa tekemään siihen muutoksia, jos se ei täytä säädettyjä vaatimuksia.

Edelleen siirtoverkonhaltijaa koskevan maakaasumarkkinalain 34 a §:n mukaan:

Siirtoverkonhaltijan on huolehdittava käyttämiinsä viestintäverkkoihin ja tietojärjestelmiin kohdistuvien riskien hallinnasta. Riskienhallinnassa on otettava huomioon:

- 1) järjestelmien ja tilojen turvallisuus;*
- 2) tietoturvahkien ja häiriöiden käsittely;*
- 3) liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta;*
- 4) riskien seuranta sekä järjestelmien tarkastukset ja testaukset;*
- 5) mahdollisten kansainvälisten standardien noudattaminen.*



Maakaasumarkkinalain 34 a §:n esitöiden (HE 192/2017 vp., 79) mukaisesti tietoturvariskienhallinta on tehtävä dokumentoidusti ja dokumentointi voidaan ottaa osaksi varautumista koskevia suunnitelmia. Tietoturvariskienhallinta liittyy kuitenkin olennaisesti siirtoverkonhaltijan varautumissuunnitteluun ja siksi varautumissuunnitelmassa on tuotava esille tietoturvariskienhallinnan peruserätykset ja toimintamallit.

1.2 Vaadittu sisältö ja aikataulu

Verkonhaltijoiden katsotaan täyttävän maakaasumarkkinalain 27 ja 34 a §:n mukaiset velvoitteet toimittamalla Energiavirastolle:

- 1) Varautumissuunnitelman, jonka mukaisesti verkkonhaltija varautuu maakaasuverkkoon kohdistuviin normaaliolojen häiriötilanteisiin;
- 2) Valmiussuunnitelman, jonka mukaisesti verkkonhaltija varautuu valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin;
- 3) Varautumissuunnittelun itsearvio - Excel

Energiavirasto tarjoaa verkkonhaltijoiden varautumis- ja valmiussuunnittelun tueksi liitteenä olevat mallipohja-asiakirjat sekä itsearvio-Excel työkalun.

Vaaditut suunnitelmat on toimitettava Energiavirastolle **1.7.2024 mennessä**. Suunnitelmaa on päivitettävä vähintään kerran viidessä vuodessa ja silloin, kun olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

1.3 Tietojen julkisuus

Varautumissuunnitelmat ja valmiussuunnitelmat ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 7 ja 8 kohtien mukaisesti kokonaisuudessaan salassa pidettäviä.

Maakaasuverkonhaltijoiden varautumissuunnittelua valvovana viranomaisena Energiavirasto määrittelee salassa pidettävän tiedon suojaustason tapauskohtaisesti tiedon käsittelyvaatimusten mukaisesti.¹ Suunnitelmiin ei ole syytä sisällyttää tarpeettomasti sellaista salassa pidettävää tietoa, jonka paljastuminen voi aiheuttaa vahinkoa "salassapitosäännöksessä tarkoitettulle yleisille tai yksityisille eduille ja oikeuksille". Varautumissuunnitelmaan ei esimerkiksi ole syytä yksilöidä vastuhenkilöiden nimiä vaan tehtävänimikkeet riittävät.

Lisäksi Energiavirasto korostaa, että verkkonhaltijan on syytä huolehtia sisäisesti varautumis- ja valmiussuunnitelmiansa turvallisesta ja huolellisesta käsittelystä ja arkistoinnista, sekä siitä, kenellä on pääsy suunnitelmiin.

1.4 Mallipohjien soveltaminen

Mallipohjat pohjautuvat vuoden 2019 varautumis- ja valmiussuunnitelmien mallipohjiin, joihin Energiavirasto on tehnyt muutoksia edellisten suunnitelmien tarkastuksessa tehtyjen havaintojen sekä vuonna 2022 sähköverkonhaltijoille

¹ Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010) 9 §.



kehitetyn ohjeistuksen perusteella. Kysymysmuodossa oleviin teksteihin ei ole tarkoitus vastata sellaisenaan vaan niiden tarkoitus on tuoda esille asioita, joita varautumissuunnitelmassa odotetaan olevan.

Mallipohjan käyttö ei ole pakollista vaan verkonhaltija voi halutessaan tehdä täysin vapaamuotoisen suunnitelman. Olennaista on, että varautumissuunnitelmasta tulee toimiva kokonaisuus, joka sisältää keskeiset varautumiseen liittyvät asiat.

Varautumissuunnitelmaan voi linkittää muita varautumiseen liittyviä dokumentteja etenkin, jos näitä ylläpidetään erikseen. Esimerkiksi vastuuhenkilöitä, yhteystietoja ja muita usein päivitettäviä tietoja voidaan ylläpitää erillisissä dokumenteissa, joihin varautumissuunnitelmassa viitataan. Vastaavasti varautumiseen liittyviä asioita on suotavaa jakaa pienempiin kokonaisuuksiin. Esimerkiksi riskiarviota tai tietoturvapoliittikkaa ei ole tarkoituksenmukaista kokonaisuudessaan sisällyttää varautumissuunnitelmaan vaan niitä on suotavampaa ylläpitää erillisinä liitteinä, joihin varautumissuunnitelmassa viitataan. Näin varautumissuunnitelmasta ei muodostu liian isoa kokonaisuutta. Tällaisia yksityiskohtaisempia liitteitä ei toimiteta Energiavirastolle varautumissuunnitelman yhteydessä vaan ainoastaan erikseen pyydettäessä.

1.5 Suunnitelmien toimittaminen Energiavirastolle

Suunnitelmat pyydetään toimittamaan Energiavirastoon turvapostilla osoitteeseen kirjaamo@energiavirasto.fi sekä kopiona varautumissuunnitelmat@energiavirasto.fi. Mikäli yrityksellänne ei ole käytössä turvapostipalvelua, voitte hyödyntää Energiaviraston turvapostipalvelua. Ole tällöin yhteydessä sähköpostitse osoitteeseen varautumissuunnitelmat@energiavirasto.fi.

Suunnitelman voi vaihtoehtoisesti toimittaa kirjattuna kirjeenä osoitteeseen: Energiavirasto, Lintulahdenkuja 2A, 00530 Helsinki.

(Ohje päivitetty 8.4.2024)

Liitteet Varautumissuunnitelman mallipohja
Valmiussuunnitelman mallipohja
Varautumissuunnittelun itsearvio-Excel